

ניתוח התנהגות בימי קורונה

ד"ר סיגל תדהר-פז
מנתחת התנהגות מוסמכת BCBA-D
מרכז לובאס ישראל
מנת"ה

אילוצי התקופה

מערכת החינוך סגורה
אין גנים ובתי ספר

הילדים נמצאים
שעות ארוכות בבית

חלק מהמטפלות לא יכולות או
לא רוצות להגיע

יתרונות התקופה

הטכנולוגיה מתקדמת

ההורים יותר פנויים

הילדים פנויים לעבודה אחד-על
אחד במרחב הנוח שלהם

הטכנולוגיה לשימושינו

פגישות וידאו – דרך זום, וואצאפ או סקייפ

צילומים של ילדים - מועברים בוואצאפ

שימוש במחשב או באייפד – ככלי לימוד

**שימוש באינטרנט - להורדת תמונות,
ולצפיה בסרטונים חינוכיים**

ממי אנחנו לומדים?

מתקשים לקחת נתונים

פחות מחוייבים לשעות
הטיפול ולסדר בעבודה

הורים הם לא אנשי מקצוע!

הורים
כמטפלים

עבודה
שלהם

ילדים
נוספים
בבית

ניהול
הבית

טלפונים
...

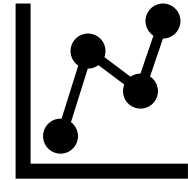
מתקשים בהערכה
פונקציונלית ובניתוח
פונקציונלי

מתקשים לשמור על
עיקביות

דוגמאות מהספרות המחקרית

Conducting Functional Analysis of Problem Behavior via Telehealth,
Wacker, Lee, Padilla Dalmau, Kopelman, Lindgren, Kuhle, Pelzel & Waldron.
Journal of Applied Behavior Analysis, 2013

Preliminary Evidence on the use of Telehealth in an Outpatient Behavior Clinic,
Suess, Wacker, Schwartz, Lustig and Detrick,
Journal of Applied Behavior Analysis, 2016

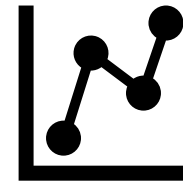

בספרות המחקרית - FA online

Conducting Functional Analysis of Problem Behavior via Telehealth,
Wacker, Lee, Padilla Dalmau, Kopelman, Lindgren, Kuhle, Pelzel & Waldron.
Journal of Applied Behavior Analysis, 2013

מסקנות סקירת מחקרים ביישום FA:

1. ההליכים ישימים עבור רוב המקרים
2. ניתנים ליישום ע"י הורים, גורמי חינוך ואחרים
3. מדורגים כמקובלים מאד ליישום

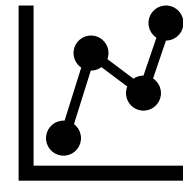

בספרות המחקרית - FA online

Conducting Functional Analysis of Problem Behavior via Telehealth,
Wacker, Lee, Padilla Dalmau, Kopelman, Lindgren, Kuhle, Pelzel & Waldron.
Journal of Applied Behavior Analysis, 2013

עוד נמצא:

1. לרוב, האם היא המעבירה את ההליך
2. כדאי להעזר בלפחות אדם נוסף (מטפלת) שיכול להגיע
3. המנחים מומחים בתחומם כתנאי להדרכה יעילה
4. הסשנים מצולמים ונתונים נאספים מצפיה
5. אפקטיביות כמעט כמו נוכחות במקום

FA online

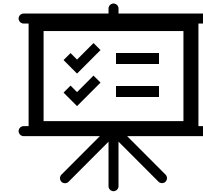
ניסיון אישי ברומניה

FCT online - המחקרית - בספרות

Preliminary Evidence on the use of Telehealth in an Outpatient Behavior Clinic,
Suess, Wacker, Schwartz, Lustig and Detrick,
Journal of Applied Behavior Analysis, 2016

4 נבדקים

בעיות התנהגות: אגרסיביות והרס, 1 גם פגיעה עצמית

FA – ההתנהגויות ברובן השתמרו ע"י בריחה

FCT – הנחיה לתת משימות קצרות לילד שהשלים בסיוע

אחרי השלמת משימה קצרה - סיוע לבקש פעילות מועדפת

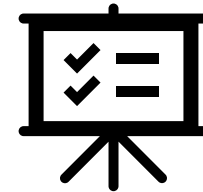
2 דקות - חיזוק חיובי-מוחשי, ושלי-הפסקה בדרישה.

בהתרחשות בעיית התנהגות – RB ו- RD

בספרות המחקרית - FCT online

Preliminary Evidence on the use of Telehealth in an Outpatient Behavior Clinic,
Suess, Wacker, Schwartz, Lustig and Detrick,
Journal of Applied Behavior Analysis, 2016

**הדרכה ב- 3 פגישות שבועיות של 15 דקות - בסקייפ
שיעורי בית – 12 סשנים שבועיים לפחות
ההורים לקחו נתונים על: PB, עצמאות ב- FC
מעבר על הנתונים עם המנחה בפגישה השבועית
בתוצאות:
הפחתה משמעותית בבעיות התנהגות אחרי FCT**

בניית תוכנית טיפול בהתאם למאפייני הילד ותוכנית ההתערבות שלו

**ילדים שאינם בתוכנית
טיפול אינטנסיבית**

- הדרכה מזורזת של מטפלות
- הדרכת הורים און ליין לעבודה ממוקדת ומצומצמת

**ילדים צעירים ו/או
בתפקוד נמוך**

- הדרכת מטפלות און ליין ובתדירות מתאימה
- הדרכה מזורזת של מטפלות מחליפות
- הדרכת הורים און ליין לעבודה ממוקדת ומצומצמת

**ילדים בוגרים ו/או
בתפקוד בינוני וגבוה**

- עבודה און ליין עם מטפלות
- הדרכת הורים און ליין לעבודה ממוקדת ומצומצמת

בניית תוכנית טיפול בהתאם למאפייני הילד ותוכנית ההתערבות שלו

ילדים שאינם בתוכנית טיפול אינטנסיבית

- הדרכה מזורזת של מטפלות
- הדרכת הורים און ליין לעבודה ממוקדת ומצומצמת

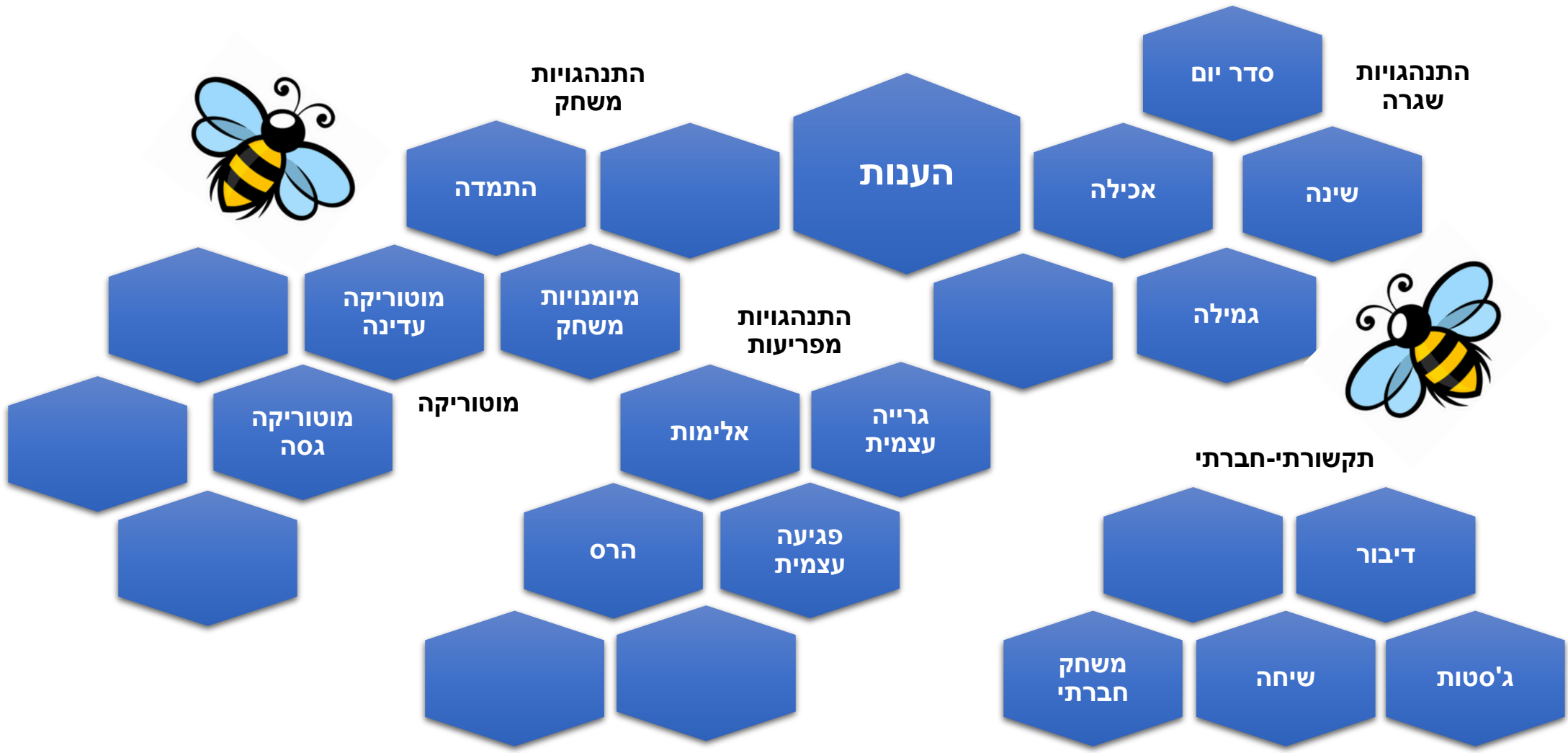
ילדים צעירים ו/או בתפקוד נמוך

- הדרכת מטפלות און ליין ובתדירות מתאימה
- הדרכה מזורזת של מטפלות מחליפות
- הדרכת הורים און ליין לעבודה ממוקדת ומצומצמת

ילדים בוגרים ו/או בתפקוד בינוני וגבוה

- עבודה און ליין בתדירות נמוכה יותר
- הדרכת הורים און ליין לעבודה ממוקדת ומצומצמת

הנחיה מרחוק לטיפול בהתנהגויות ממוקדות

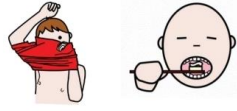
התנהגות שגרה - ההמלצה הראשונה לכולם: סדר יום!

לבוגרים ו/או בתיפקוד גבוה

🕒 לוח הפעילויות שלי ✍️

שבת	שישי	חמישי	רביעי	שלישי	שני	ראשון	
							כמה שעות למדתי ובאלו מקצועות
							איזו פעילות גופנית עשיתי היום וכמה זמן
							איך תרמתי היום לבית ולמשפחה
							כמה עמודים קראתי בספר שלי היום
							באיזו פעילות פנאי או תחביב השקעתי היום
							מה הדבר הכי כיפי או מיוחד שעשיתי היום

סדר יום ✖️

✓	להתעורר ולצאת מהמיטה
✓	לצחצח שיניים ולהתלבש
המשימה שלי:	ארוחה
המשימה שלי:	סדר וניקיון
המשימה שלי: להכין תיק לטיול	טיול

לצעירים
ו/או
בתיפקוד
נמוך

**ניצול הזמן הפנוי
וההורים הפנויים...
ל-גמילה מחיתולים!**

- העברת פרוטוקול הטיפול להורים בשיחה
- שליחת עיקרי הדברים באופן כתוב
- שליחת טופס מתאים למילוי
- ליווי בקשר רציף לאורך הימים הראשונים
- ליווי מתמשך אחרי הימים האינטנסיביים

הדרכה להורים בעבודה עם הילדים

הדרכה לאמא

לילד בן 4 בתפקוד נמוך

- הגדרת מטרות
- קביעת זמני טיפול
- פירוט ההתנהלות
- סקר מחזקים
- פתרונות להתנהגויות לא נאותות

הדרכה להורים בעבודה עם הילדים

הדרכה לאמא לילדה בת 5 בתפקוד גבוה

לכמי 5 חולצות.
הוא קיבל ליום הולדתו
חולצה חדשה
במה חולצות יש לכמי?

6

להילי יש 4 בוסות
בוס אחת נישברה
במה בוסות יש להילי?

3

$$5 + 4 = \underline{9}$$

$$2 + 7 = \underline{9}$$

$$1 + 6 = \underline{7}$$

$$4 - 2 = \underline{2}$$

$$3 - 3 = \underline{0}$$

$$5 - 2 = \underline{3}$$

~~XXXX~~

~~XXXX~~

- הגדרת מטרות
- קביעת זמני טיפול
- סקר מחזקים
- פירוט ההתנהלות
- פתרונות להתנהגויות
לא נאותות

בניית תוכנית טיפול בהתאם למאפייני הילד ותוכנית ההתערבות שלו

ילדים שאינם בתוכנית
טיפול אינטנסיבית

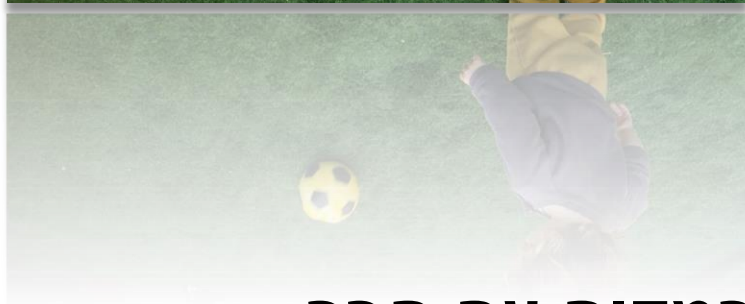
- הדרכה מזורזת של מטפלות
- הדרכת הורים און ליין לעבודה ממוקדת ומצומצמת

ילדים צעירים ו/או
בתפקוד נמוך

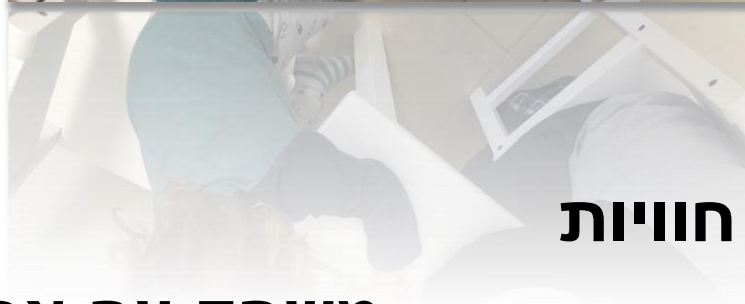
- הדרכת מטפלות און ליין ובתדירות מתאימה
- הדרכה מזורזת של מטפלות מחליפות
- הדרכת הורים און ליין לעבודה ממוקדת ומצומצמת

ילדים בוגרים ו/או
בתפקוד בינוני וגבוה

- עבודה און ליין עם מטפלות
- הדרכת הורים און ליין לעבודה ממוקדת ומצומצמת

משחק עם אח במקום עם חבר

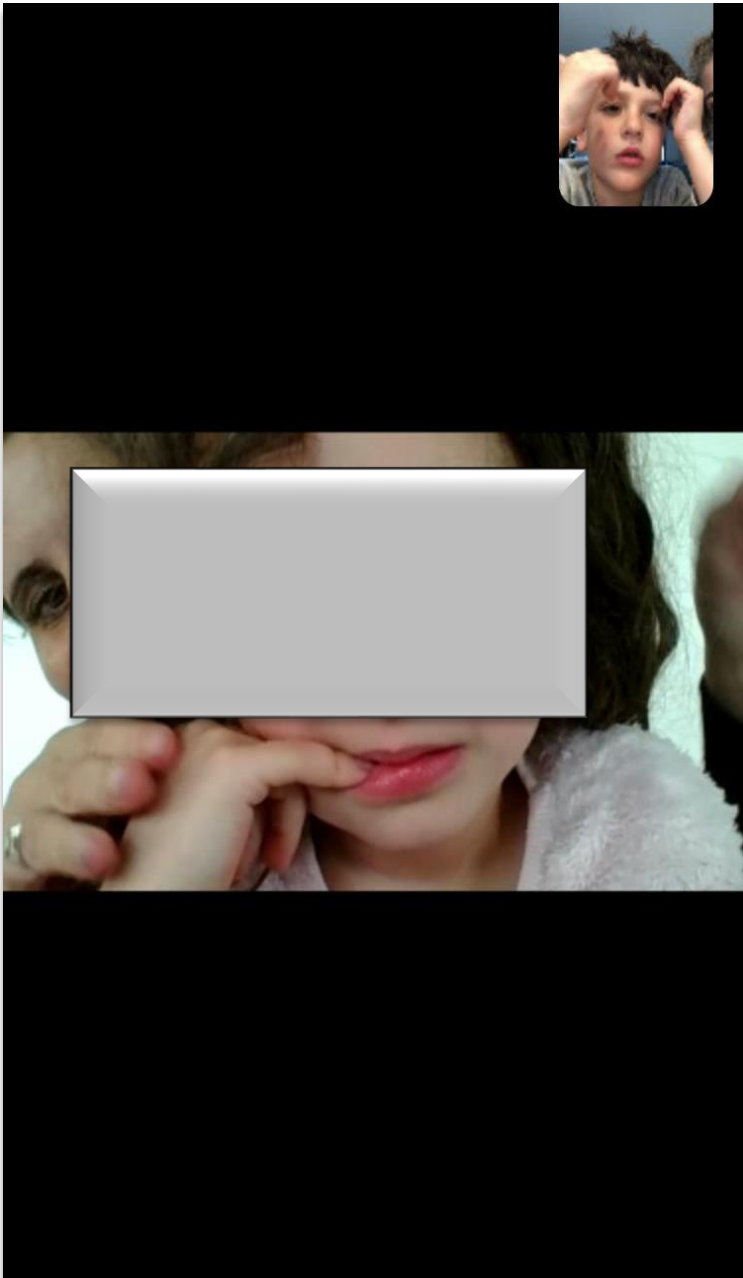

תוכנית חוויות

התאמות בתוכניות קיימות

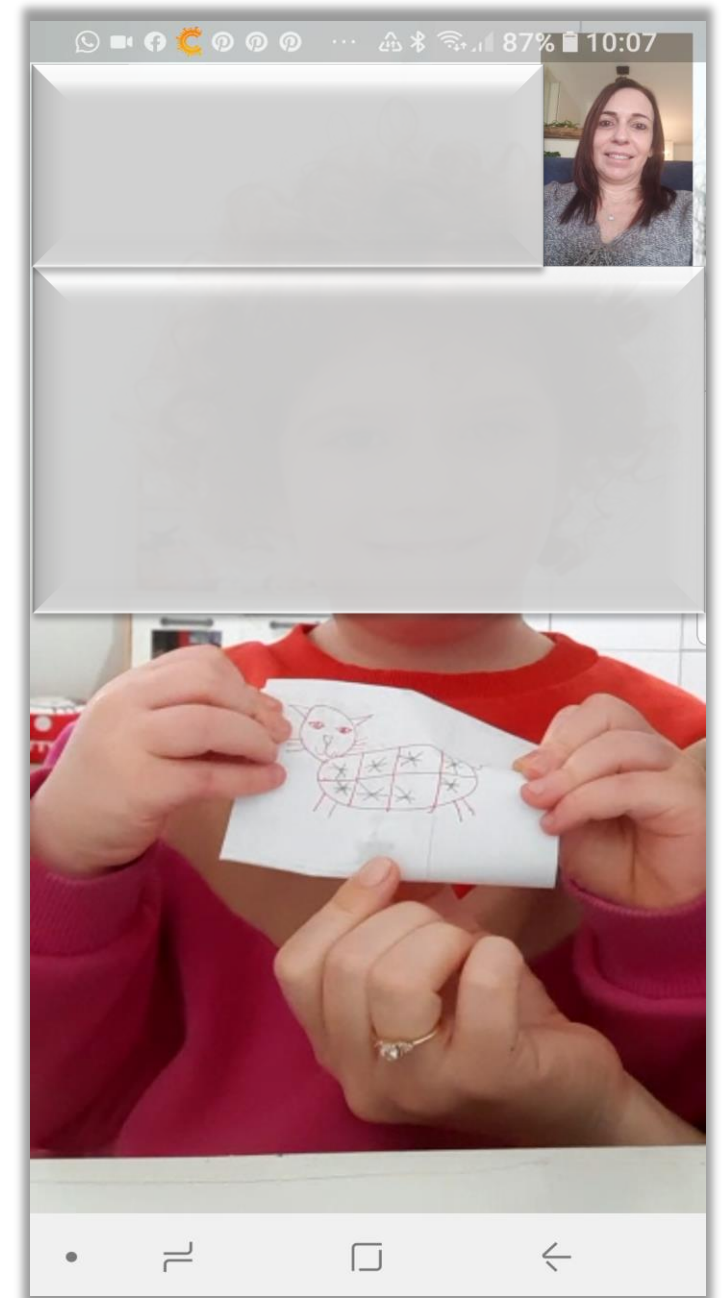
שיחת וידאו

תוכן השיחה

- פתיחה נאותה
- ניהול שיחה:
- שיתוף, התעניינות
- שמירה על נושא השיחה
- סיום מתאים

צורת השיחה

- מנח גוף
- דיבור ברור
- התבוננות במסך

בניית תוכנית טיפול בהתאם למאפייני הילד ותוכנית ההתערבות שלו

ילדים שאינם בתוכנית
טיפול אינטנסיבית

- הדרכה מזורזת של מטפלות
- הדרכת הורים און ליין לעבודה ממוקדת ומצומצמת

ילדים צעירים ו/או
בתפקוד נמוך

- הדרכת מטפלות און ליין ובתדירות מתאימה
- הדרכה מזורזת של מטפלות מחליפות
- הדרכת הורים און ליין לעבודה ממוקדת ומצומצמת

ילדים בוגרים ו/או
בתפקוד בינוני וגבוה

- עבודה און ליין עם מטפלות
- הדרכת הורים און ליין לעבודה ממוקדת ומצומצמת

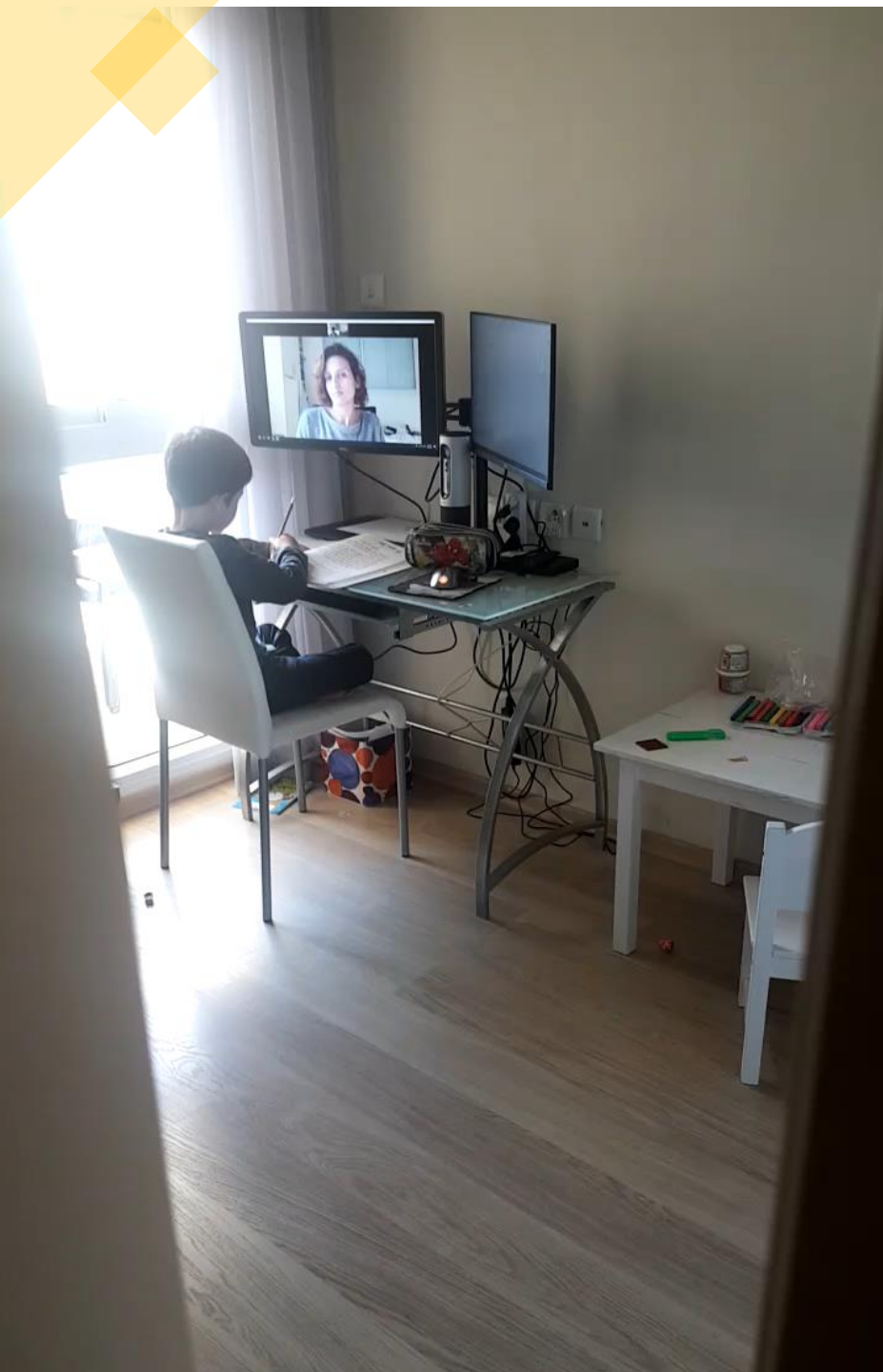
אמצעי עבודה און ליין

הכנת דפי עבודה בבית שההורים מדפיסים

שימוש באביזרי טיפול שנמצאים אצל הילד
ומתופעלים און-ליין :

ספר, כרטיסיות, תמונות, חוברות

שימוש בתכנים מהרשת דרך שיתוף מסך

עבודה אקדמית און ליין

חשבון –

בעיות מילוליות,
חיבור/חיסור, לוח הכפל,
תרגילים בכתב.....

שפה - הבנת הנקרא, הבנת הנשמע, קריאה, כתיבה, העתקה מהלוח,
קריאת ספר או טקסטים, הוראות בכתב.....

אנגלית – אוצר מילים, בניית משפטים, תרגום משפטים.....

למידה חברתית דרך הסדרה ארתור

Lovaas מרכז לובאס ישראל ...
Israel Site

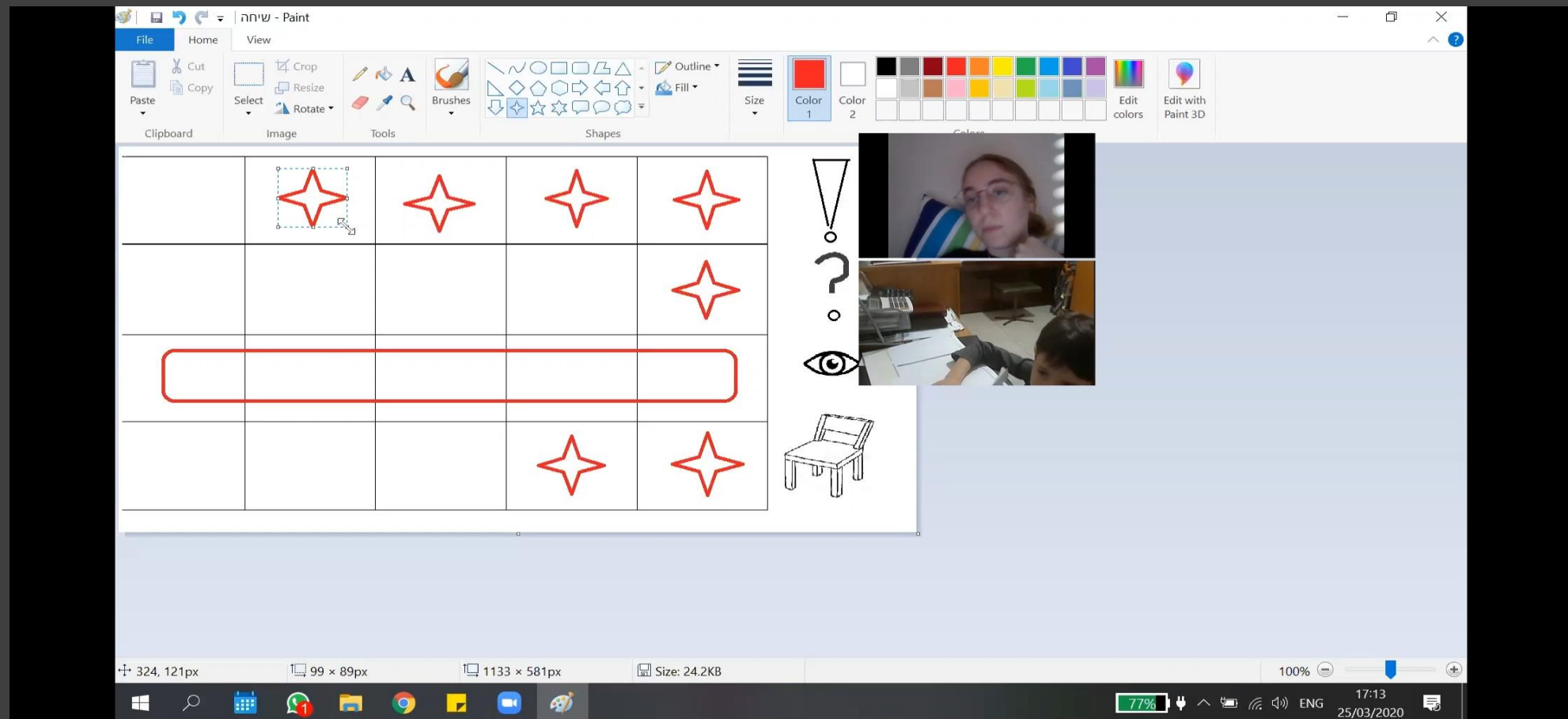
31 mins • 🌐

בימי הקורונה זמן המסכים התרחב. זה לא בהכרח מזיק. כאשר המינון והתוכן מפוקחים ומווסתים – אפשר ללמוד הרבה מאד דרך מסך.

מרכז לובאס ישראל טרח וריכז כמה ה...
See More

1. סרטונים חינוכיים - סרטוני מדעים בלשון פשוטה.
[V1wQI3l0QjViZdweel9xRj_VE74-playlist?list=PLYH9lhttps://www.youtube.com](#)
2. אתר מט"ח - תוכן עצום בשלל תחומים.
[https://www.home.cet.ac.il](#)
3. הסוד של מיה - משחקים מאתגרים ופעילויות שונות לפיתוח חשיבה, למידה מדעית.
[http://sodmaya.co.il](#)
4. אתר גלים - יש בו הרבה מידע לקריאה על נושאים מעניינים, כגון המיתולוגיה היוונית, עם משחקים וחידונים. יש הרבה בתי ספר שנותרו לתלמידים סיסמה לאתר הזה, וכך יש להם גישה לעוד מידע, למרות שגם בלי סיסמה הגלישה באתר מעניינת מאוד.
[history/unit/%D7%A1%D7%99%D7%A4%D7%95%D7%A8%D7%99/https://www.galim.org.il](#)
[D7%95%D7%92%D7%99%D7%94-%-D7%94%D7%9E%D7%99%D7%AA%D7%95%D7%9C%D7%AA?lang=he99%D7%99%D7%95%D7%95%D7%A0%D7%94%D7%](#)
5. החיים - סדרת סרטונים מצויירים שממחישים את התהליכים השונים בגוף האדם בדרך מעניינת ובגישה לילדים. מצורף ערוץ יוטיוב עם הרבה פרקים מהסדרה.
[JrC8U1uO7nS1-WlzD3_playlist?list=PL2mji1CY01QQrPhttps://www.youtube.com](#)
6. היה היה - סדרה שמספרת על ההיסטוריה של האנושות - האבולוציה, האימפריה החזקה שהיו לאורך האנושות... זהו ערוץ יוטיוב עם הרבה פרקים מלאים מהסדרה.
[Eo8FnHZzMjnDQ_channel/UC5WJVocZHhttps://www.youtube.com](#)
7. בריינפופ - אתר עם מאות סרטונים בשלל תחומים, כמו מדעים, הנדסה, ביולוגיה ועוד. זה אתר שיש בו סרטונים הדורשים מנוי, אבל יש גם הרבה סרטונים חינמיים. גם כאן, ישנם בתי ספר המספקים מנויים לתלמידים שלהם.
[category_8https://il.brainpop.com](#)
8. מכון דוידסון - אתר יוטיוב עם המון סרטוני הידעת, ניסויים ועוד. אפשר לעשות את הניסויים ביחד עם הסרטון ולשמור על הילדים מסוקרנים ומעוניינים.
[davidsonwebhttps://www.youtube.com/user](#)
9. סרט מדובר בסגנון נשיונל ג'יאוגרפיק מותאם לילדים.
[youtu.be=feature&watch?v=YZ_NBRerLv4https://www.youtube.com](#)
10. מדעסק - כל יום א-ה יש ניסויים לילדים דרך זום בשעה 11 בבוקר.
[corona-zoomhttps://www.madatech.org.il](#)
11. מוזאוני חיפה - סיורים מקוונים, גם לילדים.
[https://www.hms.org.il](#)
12. מוזאון תל אביב לאומנות - סיורים וירטואליים
[tamuseum/hebrew/index.htmlhttps://vt.panovision.co.il](#)

למידה חברתית

משפטים
שאלות
קשר עין
ישיבה נאותה

שיחה און ליין

1. מה קורה בתמונה?
2. מה היה בדיוק לפני?
3. מה יהיה אחרי?

תיאור תמונה

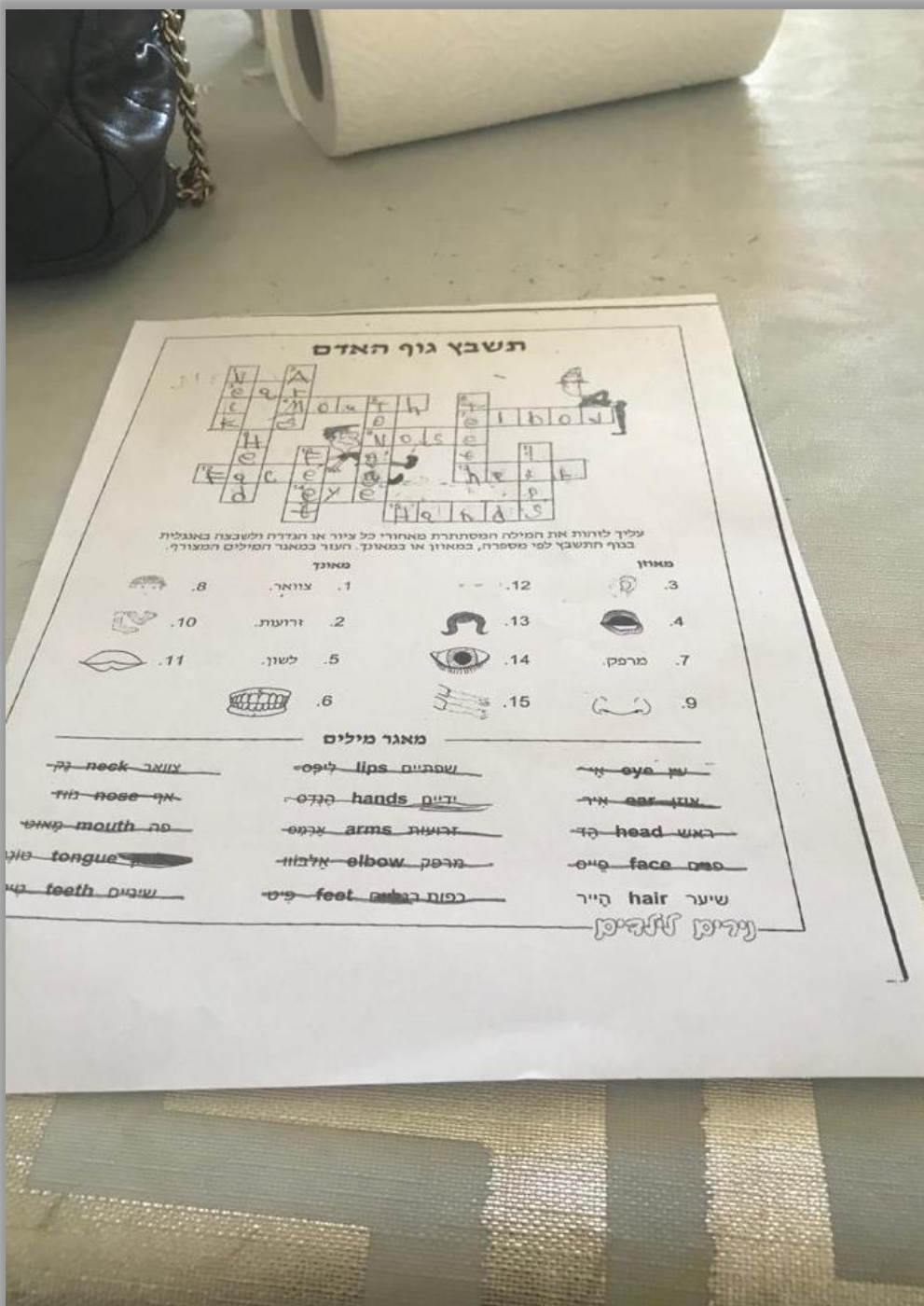
מטרות:

הבנה חברתית
הבעה מילולית
הפרדת עיקר מתפל
רגשות
פתרון בעיות
כללים חברתיים....

מסקנות ודגשים מלמידה מקוונת מטפלת-ילד

- משך זמן הפגישה משתנה
- יש בזבוז זמן טכנולוגי
- המטפלת זקוקה לעזרת ההורים
- כיסא מחשב מסתובב – לא רצוי
- יש להשקיע בהכנת חומרים ושליחתם להורים

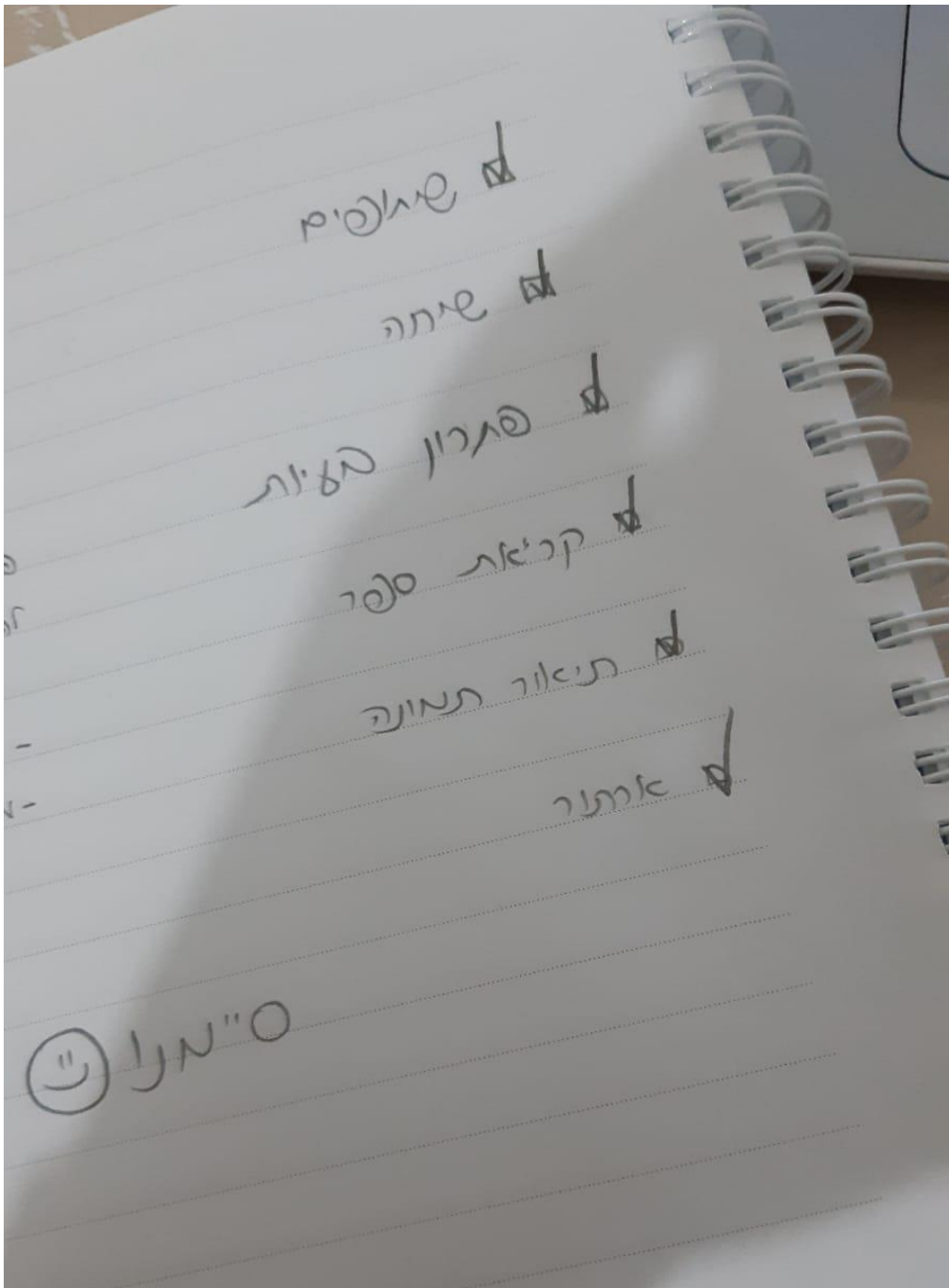

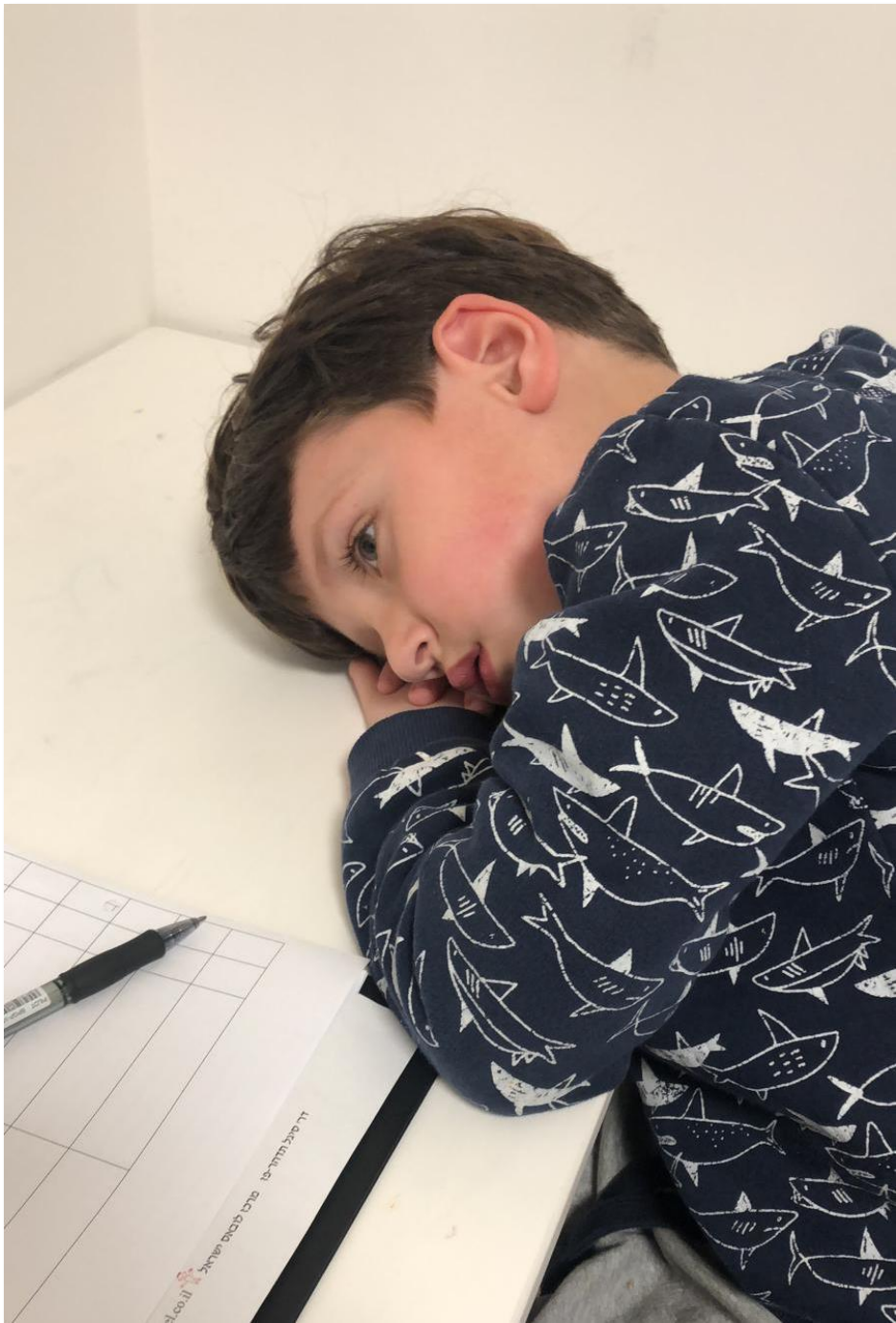
מסקנות ודגשים למידה מקוונת מטפלת-ילד

- כדאי להציג לילד ויזואלית את העבודה, כמו את סדר היום
- אי אפשר לעבוד על כל המטרות באופן מקוון. למשל - משחקים חברתיים. האמנם?

<http://en.battleship-game.org/>

<https://c4arena.com/http://en.battleship-game.org/>

לסיכום: בניית תוכנית התערבות בעת קורונה

הערכה פונקציונלית

הגדרת מטרות עבודה

הגדרת מלמדים ותדירות בהתאם ליכולת

התאמת כלי העבודה ואמצעי העבודה

בניית מערך הדרכה וליווי מתאימים